

УДК 658.012.2

*Кухарук Б.О.,
здобувач вищої освіти,
науковий керівник: Чала Н.Д.,
доктор наук з державного управління, професор,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»*

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНИХ БІЗНЕС-СТРАТЕГІЙ НА МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Проблема дослідження інклюзивних бізнес-стратегій для малих та середніх підприємств тісно пов'язана з роллю інклюзивної економіки у післявоєнному розвитку, зокрема у сприянні реінтеграції ветеранів в економічне життя. В Україні, як і в інших країнах, таких як Південна Корея та ін., ветерани, які поверталися з фронту, стикалися з труднощами у працевлаштуванні та адаптації до цивільного життя. Міжнародний досвід показує, що структуровані програми підтримки малого та середнього бізнесу та професійне навчання значно допомагають реінтеграції ветеранів.

За мету даної роботи взято дослідження міжнародного досвіду впровадження інклюзивних бізнес-стратегій у МСП, виявлення ефективних моделей, які можна застосувати у післявоєнному відновленні України.

Крамаренко К.М., Іващенко Д.І., Лопатинський Ю.М. висвітлюють роль інклюзивного підприємництва у розвитку МСП, зосереджуючись на досвіді країн ЄС. Незважаючи на існуючу кількість досліджень, залишається значна прогалина у розумінні того, як інклюзивні бізнес-стратегії можуть бути ефективно адаптовані для МСП у сценаріях післявоєнного відновлення.

Інклюзивна бізнес-стратегія - це модель, яка гарантує рівний доступ до створення та розвитку бізнесу, особливо для вразливих груп населення. [1]. Лопатинський Ю.М. у своїй роботі зазначає, що незважаючи на різноманітність та багатогранність підприємницької діяльності, МСП найбільш наближеним до інклюзивного через його поширеність, залучення різних категорій громадян, соціальну відповідальність та роль у досягненні «справедливого» суспільного розвитку [2].

Для України інклюзивний підхід до розвитку МСП означає створення підприємницької екосистеми, яка підтримує тих, хто найбільше постраждав від війни, зокрема ветеранів. Станом на лютий 2025 року точні дані про кількість підприємств, заснованих ветеранами, не оприлюднені. Однак відомо, що в Україні діють громадські організації, такі як Veteran Hub, «Принцип»,

«Юридична сотня», «Простір можливостей» та рух Veteranka, які сприяють реінтеграції ветеранів, зокрема через підтримку підприємницької діяльності.

Інтеграція міжнародного досвіду, зокрема таких країн як Австрія, Південна Корея та США, у процес економічного зростання України дає можливість впроваджувати бізнес-моделі, які сприяють розвитку соціально орієнтованих підприємств та підвищенню підприємницької культури.

Австрія розробила програми, які надають ветеранам доступ до навчання та фінансових ресурсів для започаткування власного бізнесу. Німеччина, наприклад, впровадила ініціативи з перепідготовки та підтримки, такі як «Start-Up Grant», який надає фінансову допомогу ветеранам-підприємцям-початківцям. Офіційна статистика свідчить, що близько 60% ветеранів, які отримали фінансування, успішно розпочали свій бізнес, що призвело до зниження рівня безробіття серед ветеранів у середньому до 5%.

Південна Корея, маючи значний досвід післявоєнної економічної реконструкції, є яскравим прикладом того, як МСП можуть сприяти відновленню економіки. Прискорене економічне зростання країни протягом останніх десятиліть, зокрема збільшення ВВП на 8,6% у період з 1962 по 1988 рік, значною мірою було зумовлене активною участю малого та середнього бізнесу. У 1962–1982 роках Південна Корея уклала 2281 угоду про передачу технологій на суму 681 мільйон доларів США, що становило майже половину всіх прямих іноземних інвестицій того часу. Ці угоди допомогли МСП впроваджувати інновації та підвищувати продуктивність, позиціонуючи їх як ключові рушійні сили як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках [3].

Сполучені Штати застосовують структурований підхід до підтримки підприємців-ветеранів. Міністерство у справах ветеранів США та Адміністрація малого бізнесу проводять спеціалізовані програми, які допомагають ветеранам у започаткуванні бізнесу. Ветеранські центри підтримки бізнесу (VBOC) надають можливості для навчання, наставництва та фінансування [4]. Яскравим прикладом є Patriot Boot Camp, який навчає ветеранів-підприємців навичкам у сфері технологій і розвитку бізнесу.

На відміну від великих підприємств, МСП мають перевагу швидкого виходу на ринок та виходу з нього, що дозволяє їм ефективно реагувати на економічні зрушення та потреби ринку праці [1].

Такі країни, як Австрія, Південна Корея та Сполучені Штати, демонструють, як МСП можуть бути невід'ємною частиною економічної стабільності та соціальної реінтеграції. Для України прийняття міжнародних стратегій може забезпечити ветеранів інструментами та ресурсами, необхідними для започаткування власного бізнесу. Надаючи пріоритет інклюзивному

підприємництву, Україна може створити стійку економіку, яка дасть змогу всім громадянам, особливо тим, хто постраждав від війни, зробити свій внесок у покращення економіки країни.

Список використаних джерел

1. Крамаренко К.М., Іващенко Д.І. Інклюзивна економіка як концепція повоєнного розвитку України. *Економіка та суспільство*. Випуск №67 - 2024 с.5
2. Лопатинський Ю.М. Розвиток малого та середнього інклюзивного підприємництва. *Електронний журнал «Ефективна економіка»* №7 - 2023 с. 26
3. Особливості встановлення сектору малого підприємництва у Південній Кореї URL: <https://surl.li/nnoxiq>
4. SBA Invests Over \$1 Million to Expand Support for Veteran Entrepreneurs URL: <https://surl.li/zaavxx>

УДК 005.35:005.21:658.012.4

Коновальчук А.Ю.,
здобувач вищої освіти,
Яковенко Р.В.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри маркетингу, менеджменту та економіки
Економіко-технологічний інститут імені Роберта Ельворті

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК КОМПОНЕНТА СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) є важливим елементом сучасного стратегічного управління організацією. Вона передбачає інтеграцію соціальних, екологічних та економічних аспектів у діяльність компанії, що сприяє досягненню не лише фінансових, а й соціальних та екологічних цілей. Наведемо кілька аргументів, що обґрунтовують необхідність КСВ як компоненти стратегічного управління:

Зміцнення репутації та довіри. КСВ дозволяє організації формувати позитивний імідж серед клієнтів, партнерів, інвесторів та громадськості. Підприємства, що активно впроваджують принцип соціальної відповідальності, здобувають довіру своїх зацікавлених сторін, що може позитивно впливати на продажі, партнерські угоди та фінансові результати. Це особливо важливо в умовах високої конкуренції та зростаючих вимог до етичності бізнесу.

Залучення та утримання талановитих працівників. Соціально відповідальні компанії приваблюють співробітників, які цінують етичний підхід і готові